

ความเปรียบที่ใช้เรียกขานตนเอง
และคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่
Metaphors Used among Thai Adults
for Addressing themselves
and their Beloved Ones

ชนม์ธีรา กาสรศิริ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Received: September 30, 2021

Revised: November 19, 2021

Accepted: December 20, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเปรียบที่ใช้เรียกขานตนเองและคนรักในหมู่คนไทยวัยผู้ใหญ่ โดยเลือกเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้บอกภาษาอายุ 18-35 ปี รวมจำนวน 100 ชุดทางแอปพลิเคชันเอสแอล ทอล์ค และใช้กรอบแนวคิดอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ในการศึกษา ผลการวิจัยพบคำเรียกขานตนเองที่สื่อมโนทัศน์ในเชิงเปรียบเทียบจำนวน 17 คำที่แตกต่างกัน คำเรียกขานดังกล่าวนำเสนอ มโนทัศน์ 2 มโนทัศน์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ [ผู้เรียกขานตนเองคือ สัตว์] [ผู้เรียกขานตนเองคือ มนุษย์บางกลุ่ม] ส่วนคำเรียกขานคนรักที่สื่อมโนทัศน์ในเชิงเปรียบเทียบพบจำนวน 30 คำที่ไม่ซ้ำกัน คำเรียกขานเหล่านี้นำเสนอ มโนทัศน์ 5 มโนทัศน์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ [คนรัก

คือ มนุษย์บางกลุ่ม] [คนรัก คือ สัตว์] [คนรัก คือ ตัวละครในจินตนาการ] [คนรัก คือ อวัยวะเพศ] และ [คนรัก คือ สิ่งของ] ทั้งนี้คำเรียกขานตนเองและคนรักเน้นย้ำจุดรวมที่สำคัญ คือ คนไทยวัยผู้ใหญ่นิยมเปรียบเทียบตนเองและคนรักกับสัตว์และมนุษย์บางกลุ่ม โดยเฉพาะในแง่ลักษณะนิสัยและรูปลักษณ์ เพราะเป็นคุณสมบัติที่คู่รักมักมองเห็นและรับรู้คุณสมบัติดังกล่าวของกันและกันอย่างชัดเจนจึงสามารถสร้างมโนทัศน์ดังกล่าวขึ้นมา

คำสำคัญ

คำเรียกขาน, อุปลักษณ์, คนไทยวัยผู้ใหญ่

Abstract

This article aimed at studying metaphors used among Thai adults for addressing themselves and their beloved ones. The data had been collected from 100 respondents of online questionnaires posted on YelloTalk Thai application and mainly studied on the framework of Conceptual Metaphor. The study revealed that 17 different metaphorical expressions, used for addressing the addressors, were found. They presented, in order of decreasing frequency, 2 conceptual metaphors: ADDRESSOR IS ANIMAL, ADDRESSOR IS SOME TYPE OF HUMAN. Whereas 30 different metaphorical expressions, used for addressing the addressees, were found. They presented, in order of decreasing frequency, 5 conceptual metaphors: ADDRESSEE IS SOME TYPE OF HUMAN, ADDRESSEE IS ANIMAL, ADDRESSEE IS IMAGINARY CHARACTER, ADDRESSEE IS SEXUAL ORGAN and ADDRESSEE IS OBJECT. Interestingly, the metaphorical expressions, used for addressing the addressors and the addressees, shared a significant aspect. That was Thai adults were likely to compare themselves and their beloved ones with animals and some types of humans, which were different from themselves, particularly in terms of habits and appearance. It is because they perceived these qualities from each other so well enough that they could form those conceptual metaphors mentioned above in their minds.

Key words

Addressing Term, Metaphors, Thai Adults

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ สามารถใช้ถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกไปยังผู้รับสารได้ และยังมีบทบาทช่วยยึดโยงให้มนุษย์เกิดความรู้สึกผูกพันต่อกัน มนุษย์ได้ใช้ภาษานอกเหนือจากการสื่อสารและใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการความรักและการเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคม ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการตะวันตกอย่าง Abraham Maslow (1943 อ้างใน ประภัสสร วัฒนา, 2560) ซึ่งกล่าวไว้ว่า มนุษย์ต้องการความรักและต้องการเป็นที่รักของคนในสังคม จึงต้องใช้ภาษาเพื่อรับความรักและการยอมรับจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเพื่อน ครอบครัว หรือคนรัก นอกจากนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541) ยังกล่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกันอีกด้วยว่า ความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานที่ทำให้คนสองคนผูกพันกันเกิดจากความรักซึ่งมีหลายประเภท เช่น ความรักความผูกพันแบบคนในครอบครัว เครือญาติ หรือความรักความเสน่หาในแบบคู่รักหรือคนรัก

หากกล่าวถึงคนรัก ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความจำกัดความของคำนี้ไว้ว่า คือ คนผู้เป็นที่รักในเชิงชู้สาว ทั้งนี้การมีความสัมพันธ์แบบคนรักหรือคู่รัก (romantic relationship) ในมุมมองหนึ่งเป็นการคบหาหรือศึกษาดูใจ เพื่อนำไปสู่การแต่งงานในวัยผู้ใหญ่ Havighurst (1972 อ้างใน เกษรเกษมสุข และอุษณีย์ บุญบรรจบ, 2562) กล่าวว่า มนุษย์วัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีพัฒนาการด้านอารมณ์รักต่างไปจากวัยรุ่น คือ มีความรู้สึกผูกพันกับคนรัก และปรารถนาจะใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน โดยคู่รักที่มีเป้าหมายจะแต่งงานกันนั้นต้องหาทางรักษาความสัมพันธ์ของคุณให้ยืนยาว การสื่อสารด้วยภาษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการรักษา

ความสัมพันธ์ดังกล่าว ปัจจุบันคู่รักหลายคนนิยมใช้คำศัพท์เฉพาะในการเรียกขานตนเองและคนรัก เพื่อแสดงออกถึงความรักที่มีต่อกันและสื่อถึงความสัมพันธ์ที่พิเศษ ดังที่ Bruess (1993 อ้างใน เมธินี อังศุวัฒนากุล, 2559) กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า คู่รักสามารถตั้งชื่อเรียกขานกันอย่างไรก็ได้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของคุณั้น คู่รักคู่ใดที่ใช้คำที่ทราบเฉพาะคู่ของตนจะเป็นคู่ที่มีความสุขกับความสัมพันธ์ดังกล่าวมาก

ในการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานคนรักหรือคู่รักที่ผ่านมา พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง “คำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก” ของเมธินี อังศุวัฒนากุล (2559) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของคำเรียกขาน วิธีสร้างคำเรียกขานความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำเรียกขานกับคุณสมบัติของผู้พูดและผู้ฟัง ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้คำเรียกขาน โดยเก็บข้อมูลออนไลน์จำนวน 300 ชุดในระยะเวลา 3 เดือน จากกลุ่มเป้าหมาย 12 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 25 คน อายุระหว่าง 18-21 ปีซึ่งอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ผลการศึกษาพบคำเรียกขานจำนวน 1,244 คำ จำแนกเป็นชนิดของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกขานได้ 11 ชนิด ได้แก่ คำสรรพนาม ฉายา ชื่อ คำนำหน้าชื่อ คำแสดงความรัก คำเรียกญาติ คำบอกความสัมพันธ์ คำคำคำเรียกเพศวิถี คำแสดงความเป็นเจ้าของ และคำลงท้าย ในการวิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานพบว่ามีอยู่ 2 รูปแบบหลัก คือ รูปแบบเดี่ยวซึ่งมี 7 รูปแบบ อาทิ คำเรียกขานที่เรียกเฉพาะชื่อ คำสรรพนาม หรือฉายา ยกตัวอย่างฉายา เช่น หมี่ และเตี้ย และรูปแบบประสมซึ่งมี 28 รูปแบบ เกิดจากการประสมชนิดของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกขานตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป อาทิ คำนำหน้า + ฉายา ยกตัวอย่าง คุณหมู คำเรียกขาน

ทั้งหมดที่พบเกิดจากการสร้างคำด้วยวิธีการต่าง ๆ จำนวน 6 วิธี ได้แก่ การสร้างคำด้วยวิธีการทางความหมาย การตัดแปลงคำ การเติมหน่วยคำ ข้างหน้าหรือข้างท้ายคำเดิม การเปลี่ยนภาษา การสร้างคำใหม่ และการผสมวิธีการต่าง ๆ ข้างต้นหลายวิธีเข้าด้วยกัน ส่วนผลการศึกษาในประเด็นความสัมพันธ์ของคำเรียกขานกับคุณสมบัติของผู้พูดและผู้ฟังจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นคุณสมบัติของคู่รัก ได้แก่ เพศ อายุ และรูปแบบความสัมพันธ์ ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกขานกับสถานการณ์ที่มีผลต่อการใช้คำเรียกขานถูกกำหนดไว้ 2 สถานการณ์หลัก คือ อารมณ์เชิงบวกหรือเชิงลบของผู้พูด และการใช้คำเรียกขานเมื่ออยู่ต่อหน้าบุคคลที่ 3

นอกจากนี้ได้พบทวนวรรณกรรมในการใช้คำเรียกขานในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ของ ม.ร.ว.กัลยา ตังศภักดิ์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ได้ให้ความหมาย คำเรียกขานว่า คำหรือวลีที่ใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่จะเริ่มสนทนาเพื่อเรียกความสนใจ และยังสะท้อนให้เห็นระดับทางสังคมของผู้ใช้คำเรียกขานและผู้ที่ถูกใช้คำเรียกขาน โดยสามารถดูจากคำนำหน้าของคำเรียกขานหรือคำลงท้ายของคำเรียกขาน เพราะฉะนั้นคำเรียกขานจึงมีคำที่หลากหลาย คำที่ใช้จะเปลี่ยนไปตามปัจจัยด้านเพศ วัย สถานภาพทางสังคม ความสนิทสนมและสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้แจกแจงส่วนประกอบของคำเรียกขานไว้ 7 อย่าง คือ ชื่อ คำเรียกญาติ ยศ อาชีพหรือตำแหน่ง วลีแสดงความรู้สึก สรรพนามหรือคำนำหน้าสรรพนามและคำลงท้าย ซึ่งรูปแบบของคำเรียกขานที่พบการใช้มากที่สุดคือ คำนำหน้า+ชื่อ ที่พบใช้ในผู้ใช้ภาษาที่มีความสนิทสนมกับผู้ที่ถูกเรียกขานอีกทั้งยังแสดงว่ามีความเคารพด้วยต่อผู้ที่ถูกเรียกขานด้วย และคำนำหน้า จะใช้เรียกขานผู้ที่ตนเอง

ให้ความเคารพแต่ไม่ค่อยสนิทสนมแต่หากเรียกขานด้วยชื่อเพียงอย่างเดียว แสดงว่าผู้ใช้ภาษาไม่ได้ให้ความเคารพ ผู้ใช้ภาษาอาจจะมีอายุที่สูงกว่า

ทฤษฎีแนวเดิมอธิบายเรื่อง อุปลักษณ์ ว่าเป็นเรื่องของการใช้ภาษา เกิดจากการนำความหมายประจำของรูปภาพไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบซึ่งเกิดจากผู้ใช้ภาษา โดยพบมากในงานประพันธ์ เช่น วรรณคดีและวรรณกรรม มีจุดประสงค์เพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ ต้องการจะสื่อสาร จูไรต์นั ลักษณะศิริ (2543 อ้างใน ชัชวดี ศรีลัมภ์, 2548) อุปลักษณ์ (metaphor) หมายถึง การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มีปรากฏร่วมกับคำว่า เป็น คือ เช่น เป็นต้น

ต่อมานักภาษาศาสตร์มีมุมมองใหม่ในเรื่องอุปลักษณ์ คือ มีความคิดว่าอุปลักษณ์มิใช่เรื่องของภาษาที่ปรากฏในงานประพันธ์เพียงอย่างเดียวแต่ยังปรากฏอยู่ในภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย ซึ่งมีสัมพันธ์กับความคิดและทัศนคติของผู้ใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปภาษาสังคมและวัฒนธรรมเพราะมีการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายทั้งสอง เรียกว่า การศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน การศึกษาตามความหมายของภาษาศาสตร์ปริชานมุ่งอธิบายเรื่องการใช้ภาษาที่มีผลมาจากกระบวนการคิดที่สัมพันธ์กับอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งนักภาษาศาสตร์ปริชานเชื่อว่า อุปลักษณ์ สามารถสะท้อนระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาในลักษณะของการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบ การศึกษานี้เริ่มต้นตามแนวคิดของ Lakoff & Johnson โดยได้เสนอแนวความคิดว่า อุปลักษณ์เป็นเรื่องใกล้ตัว การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันจะสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมที่ใช้ภาษานั้นมีความคิดหรือมีมโนทัศน์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างไร

ศุภชัย ติงวิชัย (2556) ศึกษาการนำสัตว์มาใช้เป็นคำเรียกคนในภาษาไทย : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และจำแนกประเภทของการนำสัตว์มาใช้เป็นคำเรียกคนในภาษาไทย ได้นำแนวคิดของ มาใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน 1 คนเพื่อเป็นตัวแทนของคนไทย พบว่าสัตว์ที่คนไทยนิยมนำมาเรียกคนมีจำนวนทั้งสิ้น 98 ชนิด สามารถจำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ รูปร่างลักษณะ นิสัยการกินความสามารถทางเขาวนปัญญา บุคลิกลักษณะและการปรับเปลี่ยนเสียง โดยชนิดของสัตว์เหล่านั้นนำมาใช้เป็นคำสรรพนามและคำเรียกขานซึ่งแบ่งโครงสร้างภาษาออกเป็น 2 แบบ คือ โครงสร้างเดี่ยวและโครงสร้างประสม ในด้านความหมายพบว่าส่วนใหญ่มีความหมายทางด้านลบเพื่อใช้บริภาษ ส่วนด้านบวกจะสร้างขึ้นเพื่อสร้างความกลมเกลียว โดยการนำสัตว์มาใช้เป็นคำเรียกคนในภาษาไทยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความคิด และวัฒนธรรมของคนไทยในเรื่องมิติของการใช้ภาษากับคุณภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการศึกษาคำเรียกขานด้วยการใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์โดยจากศึกษาความเปรียบเทียบที่ใช้ในการเรียกขานตนเองและคนรักในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นดังกล่าวจากข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถาม โดยมีคำถามวิจัยว่า คำที่กลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่เรียกขานตนเองและคนรักมีคำใดบ้างซึ่งแสดงการเปรียบเทียบ และคำดังกล่าวสื่อมโนทัศน์ใดบ้างและการใช้ทฤษฎีดังกล่าวนั้นจะสามารถสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ที่คนไทยมีต่อสิ่ง ๆ นั้น และนำมาเปรียบเทียบเพื่อใช้เรียกขานตนเองและคนรักซึ่งอาจมีความแตกต่างไปจากมโนทัศน์ที่มีในสังคมทั่วไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษามโนทัศน์ในความเปรียบที่ใช้ในคำเรียกขานตนเองและคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่

วิธีการดำเนินวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทบทวนวรรณกรรมการศึกษาคำเรียกขาน

ทบทวนวรรณกรรมการศึกษาคำเรียกขานบทความเรื่อง คำเรียกขานในภาษาไทยตามปัจจัยอายุ เพศ และความสัมพันธ์ของผู้พูดของ วริชา สารวิทย์(2559) โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 200 คน ที่แบ่งปัจจัยทางอายุ เพศและความสัมพันธ์ของผู้พูด 2 ระดับ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบไม่รู้จักกัน และความสัมพันธ์แบบรู้จักกัน ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นทั้งเพศชายและหญิงมีการใช้คำเรียกขานมากกว่าวัยรุ่นชายและหญิง แต่ในคำเรียกขานตนเองวัยรุ่นใหญ่ในเพศหญิงมีคำปรากฏใช้มากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นเพศชายนั้นมีจำนวนการใช้คำเรียกคู่สนทนาเพศชายกับเพศชายด้วยกันน้อยกว่าผู้ใหญ่เพศชายและมีจำนวนการใช้คำเรียกขานในการเรียกตนเองกับคู่สนทนาทั้งเพศชายและหญิงน้อยกว่าผู้ใหญ่เพศชาย ส่วนการใช้คำเรียกขานในการเรียกคู่สนทนานั้น จำนวนการใช้คำเรียกขานเรียกคู่สนทนาเพศชายของวัยรุ่นเพศหญิงน้อยกว่าผู้ใหญ่เพศหญิง และการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตามปัจจัยเพศและความสัมพันธ์ของผู้พูดและพบว่าการใช้

คำเรียกขานในการเรียกตนเองเป็นไปในทางเดียวกันกับการใช้คำเรียกขานเรียกคู่สนทนาโดยการใช้น้ำเสียงของวัยรุ่นเพศหญิงและเพศชาย รวมถึงผู้ใหญ่เพศหญิงมีจำนวนเท่ากันส่วนผู้ใหญ่เพศชายมีจำนวนน้อยกว่า นอกจากนี้ยังพบคำยืมจากภาษาจีน เช่น อ๊ะ ลื้อ หรือคำที่มาจากภาษาถิ่น เช่น คิง อีกด้วย โดยในการศึกษาคำนี้ก็ยังพบว่ายังคงมีการใช้คำเรียกญาติเป็นจำนวนมากจึงสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยให้ความสำคัญกับบุคคลที่อาวุโสกว่าตนเองและยังมีทัศนคติว่าคนในสังคมเป็นเหมือนเครือญาติของตนเองซึ่งสะท้อนมาจากคำเรียกขานที่ใช้กันเอง

1.2 ทบทวนวรรณกรรมการศึกษาอุปลักษณณ์เชิงมนทัศน์

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณณ์มนุษย์คือสัตว์ในบทความเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณณ์มนทัศน์ “มนุษย์เป็นสัตว์” ระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทยของ ชัชวดี ศรลัมพ์ (2564) เป็นการศึกษาโดยใช้แนวคิดด้านอุปลักษณณ์มนทัศน์ของเลอเฟคอฟฟ์และจอห์นสันเป็นการศึกษาอุปลักษณณ์ที่เกิดจากการนำรูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ในด้านต่าง ๆ มาใช้กล่าวในเชิงเปรียบเทียบ โดยเก็บข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ข้อมูลทางภาษาไทยรวบรวมจาก Thai National Corpus และข้อมูลภาษาอังกฤษรวบรวมจาก British National Corpus ผลการศึกษาพบว่าระบบมนทัศน์มนุษย์เป็นสัตว์และพฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมของสัตว์มีความเป็นลักษณะสากล เช่น หมาเป็นสัตว์ที่มีความซื่อสัตย์ หนูเป็นสัตว์ที่ใช้เปรียบเทียบกับบุคคลที่มีฐานะยากจน แม่ไก่เปรียบเทียบเป็นหญิงที่มีอายุมาก แต่ก็มีสัตว์บางชนิดที่มีการนำมาใช้เปรียบเทียบในลักษณะที่ต่างกัน เช่น บุคคลที่ดูอันตรายเปรียบเทียบกับแมงมุมในภาษาอังกฤษส่วนภาษาไทยเปรียบเทียบกับงูหรือหมูใน

ภาษาอังกฤษเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีความสุขแต่ในภาษาไทยจะใช้สิ่งเป็น
สิ่งเปรียบเทียบ ดังนั้นจากผลวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอมาใช้
เปรียบเทียบกับคนเป็นอุปลักษณ์เป็นความสัมพันธ์ของการถ้อย
ความหมายจากวงโนที่ค้นค้นทางและวงความหมายปลายทางซึ่งอาจจะ
แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและสังคมของผู้ใช้ภาษา

2. ออกแบบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ใน
การวิจัย โดยประยุกต์ใช้แนวทางการออกแบบแบบสอบถามในงานวิจัยของ
เมธินี อังศุวัฒนากุล (2559) ทั้งนี้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นจะใช้คำถาม
ปลายเปิดซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1.) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สอบถาม
(2.) ข้อมูลการใช้คำเรียกแทนตนเองและคนรักในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป
(3.) ข้อมูลการใช้คำเรียกแทนตนเองและคนรักในสถานการณ์เฉพาะ ทั้งนี้
ในการตอบคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยยังขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผล
ประกอบเอาไว้ด้วยเพื่อศึกษาความเชื่อมโยงของแบบเปรียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบ

3. นำแบบสอบถามมาจัดทำในรูปแบบออนไลน์ เพราะ
สถานการณ์ของประเทศไทยในช่วงเวลาที่สำรวจข้อมูลอยู่ในช่วงการระบาดที่
รุนแรงของโควิด-19 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปลงในแอปพลิเคชัน
ยेलโล ทอล์ค (YelloTalk) และขอความร่วมมือคนไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มี
อายุระหว่าง 18-35 ปี¹ตอบแบบสอบถามดังกล่าวในระยะเวลา 1 สัปดาห์

---

¹ เกษร เกษมสุข และอุษณีย์ บุญบรรจบ (2562) กล่าวว่า วัยผู้ใหญ่ตอนต้น
หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18-35 ปี คนวัยนี้เป็นช่วงที่มีพลังความแข็งแรงทั้งทางด้าน
ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีพัฒนาการที่ค่อนข้างสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะ
ดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น เป็นวัยที่สร้างครอบครัว มีอาชีพ เป็นวัยแห่งความสำเร็จของ
ชีวิต จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยเลือกคนไทยกลุ่มนี้เป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

(ตั้งแต่ 15 เมษายน - 22 เมษายน พ.ศ. 2564) ก่อนจะรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลที่มีครูรักต่างเพศและครูรักเพศเดียวกันรวมทั้งสิ้น 100 คน

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกสอบถามข้อมูลจากผู้ใช้ออปพลิเคชัน แอลโล ทอล์ค เนื่องจากแอปพลิเคชันดังกล่าวมีข้อดีต่าง ๆ ดังนี้ ประการแรก เป็นแอปพลิเคชันหนึ่งของคนไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนิยมใช้ โดยเฉพาะบุคคลที่กำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และบุคคลในวัยทำงานโดยพบว่ามีผู้ใช้งานมากกว่า 400,000 คน มีการแบ่งห้องสนทนาตามความสนใจ สามารถตั้งกระทู้เพื่อถาม-ตอบได้หรือสนทนาแบบเสียงได้ ประการต่อมา ผู้ใช้ออปพลิเคชันนี้ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตน ทำให้เกิดความสะดวกในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ประการสุดท้าย ผู้วิจัยสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลได้ ทำให้การเก็บและรวบรวมข้อมูลดำเนินไปอย่างสะดวกและรวดเร็วมากกว่าการใช้แอปพลิเคชันอื่น

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจะคงวิธีสะกดคำเรียกขานตามผู้ให้ข้อมูลพิมพ์มา แต่จะปรับวิธีสะกดคำในส่วนของเหตุผลที่ให้กำกับคำเรียกขานตามอักขรวิธีของราชบัณฑิตยสถาน

5. นำเสนอผลการวิจัยในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

5.1 มโนทัศน์จากความเปรียบที่ใช้เรียกขานตนเองในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่

5.2 มโนทัศน์จากความเปรียบที่ใช้เรียกขานคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่

5.3 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

คนรัก หมายถึง บุคคลที่ตกลงที่จะคบหาดูใจกันแบบความสัมพันธ์ฉันทัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

คำเรียกขาน หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่ผู้พูดใช้เรียกแทนตนเองหรือผู้ฟังเพื่อจะเริ่มบทสนทนาหรือดึงความสนใจจากผู้ฟัง โดยผู้ฟังในที่นี้หมายถึงคนรักของผู้พูดดังกล่าว (กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531)

อุปลักษณ์ หมายถึง ภาษาที่ใช้ในเชิงเปรียบเทียบ (ชัชวดี ศรีลัมพ์, 2548)

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) ซึ่งได้รับการนำเสนอโดยนักวิชาการคนสำคัญระดับโลกอย่าง Lakoff and Johnson (1980 อ้างในธนพล เอกพจน์ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และปานปั้น ปลั่งเจริญศรี, 2563) ซึ่งกล่าวว่า อุปลักษณ์มีเพียงแต่จะปรากฏในตัวบทวรรณกรรมเท่านั้น แต่ยังปรากฏในการสื่อสารกันทั่วไปในชีวิตประจำวันของมนุษย์อีกด้วย เพราะมีหลายครั้งที่มนุษย์เลือกจะถ่ายทอดสารที่ซับซ้อนหรือเข้าใจยากให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วยการเปรียบเทียบ ในการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จำเป็นต้องค้นหาคำประกอบ 4 ประการดังต่อไปนี้ให้พบเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ตามแนวทางของทฤษฎีดังกล่าว ได้แก่ รูปคำอุปลักษณ์ (Metaphorical Expression) การเชื่อมโยงมโนทัศน์ (Mapping) แบบเปรียบเทียบ (Source Domain) และสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (Target Domain) เพราะรูปคำอุปลักษณ์ต่าง ๆ ที่พบในภาษาจะแสดงความเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบกับแบบเปรียบเทียบ และนำไปสู่การสังเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ขึ้นมา ยกตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

- (1.) Your claims are indefensible.
- (2.) He attacked every weak point in my argument.
- (3.) I demolished his argument.
- (4.) You disagree? Okay shoot!

ประโยคข้างต้นเกี่ยวข้องกับการโต้แย้งทั้งสิ้น และมีรูปคำอุปลักษณ์
ในวงความหมายที่เกี่ยวกับการทำสงครามปรากฏอยู่ ได้แก่ indefensible
(ไม่อาจป้องกันได้) attacked (โจมตี) demolished (ทำลาย) และ shoot
(ยิง) รูปคำอุปลักษณ์ดังกล่าวไปสู่การสังเคราะห์หมโนทัศน์ของมนุษย์ในสังคม
ตะวันตกที่มองว่า ARGUMENT IS WAR หรือ [การโต้แย้ง คือ การทำ
สงคราม] เพราะสิ่งที่ถูกเปรียบอย่างการโต้แย้งถูกนำไปเปรียบเทียบกับแบบ
เปรียบคือการทำสงคราม ทำให้เห็นภาพของการโต้แย้งซึ่งเป็นกิจกรรมทาง
วาจาที่แลดูมีความรุนแรง ความเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากขึ้น โดยสิ่งที่ถูก
เปรียบและแบบเปรียบข้างต้นนี้มีลักษณะร่วมบางประการที่แสดงถึงการ
เชื่อมโยงหมโนทัศน์ของทั้งสองสิ่งเข้าด้วยกัน คือ การกระทำความรุนแรงให้
เกิดขึ้น กล่าวคือ การโต้แย้งเป็นการกระทำความรุนแรงทางวาจา ส่วนการทำ
สงครามเป็นการกระทำความรุนแรงในกายภาพ

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อุปลักษณ์ตามแนว
ภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับความสะดวกศึกษาในฐานะเป็นภาพพจน์
(figure of speech) ประเภทหนึ่ง โดยในการศึกษาทางด้านภาษาจะมุ่งเน้น
ศึกษาโครงสร้างของคำเชื่อมที่แสดงการแทนที่หรือการเปรียบเทียบ ดังที่
แบล็ค Black (1979) ได้กล่าวว่า

1. อุปลักษณ์ที่มีลักษณะการแทนที่ (substitution) เป็นการแทนที่คำที่เป็นอุปลักษณ์ด้วยคำที่มีความหมายตรงตามรูปซึ่งเข้ากับบริบท ตัวอย่างเช่น Man is a wolf คำว่า wolf สามารถแทนที่ได้ด้วยคำว่า fierce เป็น Man is fierce เป็นต้น อุปลักษณ์ในลักษณะนี้จึงเป็นเครื่องมือทางภาษาที่ใช้เพื่อให้เกิดภาพพจน์
2. อุปลักษณ์ที่มีลักษณะการเปรียบเทียบ (comparison) เป็นอุปลักษณ์ที่มีการศึกษามานานตั้งแต่สมัยอริสโตเติลที่เกี่ยวข้องกับวาทวิทยา โดยอริสโตเติลสนใจความสัมพันธ์ของอุปลักษณ์ที่มีต่อภาษาและบทบาทของอุปลักษณ์ในการสื่อสาร

Finegan (1997) กล่าวว่า อุปลักษณ์ คือ การใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนและทำความเข้าใจประสบการณ์สิ่งต่าง ๆ โดยการนำเอาลักษณะเด่นของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งมาเปรียบกัน สิ่งที่น่าสนใจนำมาเปรียบกันนี้นำมาเปรียบย่อมมีคุณสมบัติเด่นบางประการร่วมกันในระบบปรัชญาของผู้ใช้ภาษา ซึ่งอาจเกี่ยวกับความคิดเรื่องแบบในความคิด (pattern of thought) ที่ถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษา การเปรียบเทียบโดยนำเอาลักษณะบางประการของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้พินัยแกมมีความเห็นว่า อุปลักษณ์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม เพราะมนุษย์มีการเรียนรู้ในสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ดังนั้นอุปลักษณ์จึงสามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจตรงกันให้กับคนในสังคมเดียวกันรวมถึงแสดงให้เห็นทัศนคติของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วย ตัวอย่างเช่น หมู ของคนไทยมักนำมาเปรียบกับความอ้วน แต่คนอเมริกันกลับมองหมูว่าเป็นสัตว์ที่สกปรกและตะกละ จึงสามารถสรุปได้ว่าอุปลักษณ์มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับมโนทัศน์

เพราะสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกันจะมีโมทัศน์ที่เชื่อมโยงกันอย่างมีระบบหรือมีลักษณะบางประการคล้ายคลึงกัน

ส่วนทฤษฎีต่อมาเป็นกรอบแนวคิดที่จำเพาะขึ้นและสอดคล้องกับข้อมูลวิจัยที่พบซึ่งมักปรากฏการเรียกขานตนเองและคนรักด้วยชื่อสัตว์ จึงนำไปสู่การทบทวนกรอบการจำแนกประเภทของการนำสัตว์มาใช้เรียกคนของ Rešetar and Radic (2003 อ้างใน ศุภชัย ต๊ะวิชัย, 2556) ซึ่งได้วิเคราะห์ประเด็นของการนำสัตว์มาใช้เรียกคนในภาษาเซอร์เบีย การเรียกขานนี้สัมพันธ์กับมิติต่าง ๆ ต่อไปนี้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ รูปร่างลักษณะ นิสัยการกิน ความสามารถทางเขาวนปัญญา และบุคลิกลักษณะ กล่าวคือ (1.) ด้านรูปร่างลักษณะ (Appearance) เป็นการนำลักษณะทางกายภาพของสัตว์มาใช้เป็นคำเรียก เช่น ขนาดลำตัว น้ำหนัก สีผิว หรือขน เช่น ยัยม้าตัวเมีย เป็นคำเรียกผู้หญิงที่มีน้ำหนักตัวมาก (2.) ด้านนิสัยการกิน (Eating habits) เป็นการนำลักษณะการกินของสัตว์มาใช้เป็นคำเรียก เช่น ไ้หมูตะกละ เป็นคำที่ใช้เรียกผู้ที่มีนิสัยกินมูมมามเหมือนกับสุกร (3.) ความสามารถทางเขาวนปัญญา (Intelligence) เป็นการนำคุณลักษณะทางสติปัญญาของสัตว์มาใช้เรียก เช่น ไ้ไก่วงวง เป็นคำที่ใช้เรียกผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดี โดยไก่วงในสังคมของชาวเซอร์เบียจัดเป็นสัตว์ที่ไม่ฉลาด และ (4.) บุคลิกลักษณะ (Character) เป็นการนำบุคลิกลักษณะของสัตว์ เช่น การเคลื่อนไหว เสียงร้อง หรือลักษณะนิสัย มาเปรียบเทียบกับมนุษย์ เช่น แพะแก่ เป็นคำที่ใช้เรียกผู้ชายที่มีบุคลิกก้าวร้าวก่อกวน

ผลการวิเคราะห์

จากการนำกรอบแนวคิดทฤษฎีข้างต้นมาข้อมูลที่พบจากแบบสอบถามปรากฏมโนทัศน์จากความเปรียบที่คนไทยวัยผู้ใหญ่ใช้เรียกขานตนเองและคนรักดังต่อไปนี้

1. มโนทัศน์จากความเปรียบที่ใช้เรียกขานตนเองและคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่

จากการศึกษามโนทัศน์ในคำเรียกขานตนเองและคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่พบผลการศึกษาดังนี้

1.1 มโนทัศน์จากความเปรียบที่ใช้เรียกขานตนเองในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่

คำเรียกขานตนเองในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่พบจำนวน 17 คำที่แตกต่างกัน สามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ กลุ่มแรก คือ คำเรียกขานตนเองที่อยู่ในแวดวงของสัตว์ มี 15 คำ ได้แก่ กุ้งแห้ง เป็ด หนู แมว น่องแมว น้อนแมว แมวน้อย แมวส้ม หมา หมู หมู้อ้วน สลอต หมี หมียักษ์ [ซ] และคุณหมี กลุ่มต่อมา คือ คำเรียกขานตนเองที่อยู่ในแวดวงของมนุษย์บางกลุ่ม มี 2 คำ ได้แก่ Little baby และ เด็กเต๋อ

เมื่อพิจารณาคำเรียกขานตนเองข้างต้นตามทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ ทำให้พบมโนทัศน์ต่าง ๆ จากถ้อยคำอุปลักษณ์จำนวน 17 คำ เรียงลำดับมโนทัศน์ที่พบจำนวน 2 มโนทัศน์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียกขานตนเอง คือ สัตว์, ผู้เรียกขานตนเอง คือ มนุษย์บางกลุ่ม มีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 ผู้เรียกขานตนเอง คือ สัตว์ การเปรียบเทียบผู้ที่เรียกขานตนเองกับสัตว์ เป็นการจัดวางผู้เรียกขานตนเองเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ และจัดวางสัตว์เป็นแบบเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบเช่นนี้มีการเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างคุณสมบัติของผู้ที่เรียกขานตนเองกับคุณสมบัติต่าง ๆ ของสัตว์ที่มีความสอดคล้องกัน ได้แก่ ความสอดคล้องด้านรูปร่างลักษณะ นิสัยการกินความสามารถทางเขาวนปัญญา และบุคลิกลักษณะ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านลักษณะขนาดลำตัว เมื่อผู้เรียกขานตนเองต้องการเปรียบเทียบตนเองกับสัตว์ที่มีรูปร่างผอม จะเปรียบเทียบตนเองกับกิ้งห้อยหรือหนู ยกตัวอย่าง “เรียกแทนตนเองว่ากิ้งห้อย เพราะเป็นคนตัวผอม มักได้ยินฉานนี้ตอนเด็ก ๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 44: 15 เมษายน 2564) แต่เมื่อต้องการเปรียบเทียบตนเองซึ่งมีรูปร่างขนาดใหญ่ จะเปรียบเทียบตนเองกับหมี จึงเรียกตนเองว่า หมี หมียักษ์[ษ์] หรือคุณหมี ยกตัวอย่าง “เรียกแทนตนเองว่าหมี เพราะตัวใหญ่” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 86: 16 เมษายน 2564) และเมื่อต้องการเปรียบเทียบตนเองซึ่งมีรูปร่างอวบหรืออ้วน จะเปรียบเทียบตนเองกับสุกร และเรียกตนเองว่า หมู และหมูอ้วน ยกตัวอย่าง “เรียกแทนตนเองว่าหมูอ้วน เพราะเป็นคนอวบ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 84: 16 เมษายน 2564)

ประการที่สอง การเปรียบเทียบตนเองกับสัตว์ ด้วยมีความสอดคล้องกันในด้านนิสัยการกิน ปรากฏเพียงด้านเดียวคือการรับประทานอาหารจิ้ง จึงเปรียบเทียบตนเองกับสุกร และเรียกขานตนเองว่า หมู หรือหมูอ้วน ยกตัวอย่าง “เรียกแทนตนเองว่าหมู เพราะ กินเก่งแล้วอ้วนด้วย” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 29: 15 เมษายน 2564)

ประการที่สาม การเปรียบเทียบตนเองกับสัตว์ ด้วยมีความสอดคล้องกัน ในด้านความสามารถทางเชาวน์ปัญญา ปรากฏเพียงด้านเดียว คือ การเป็น คนที่มีความสามารถหลายด้าน แต่ไม่โดดเด่นสักด้าน จึงเปรียบเทียบและ เรียกขานตนเองว่า เป็ด ดังว่า “เพราะ เราเป็นเป็ด ไม่เก่งอะไรสักอย่างมั้ง 55555” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 26: 15 เมษายน 2564)

ประการสุดท้าย การเปรียบเทียบตนเองกับสัตว์ ด้วยมีความ สอดคล้องกันในด้านบุคลิกลักษณะ ปรากฏอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านลักษณะนิสัย แม้จะปรากฏเพียงด้านเดียว แต่มีนิสัยที่แตกต่างกันหลายลักษณะดังนี้

นิสัยแบบแรก เมื่อต้องการเปรียบเทียบตนเองซึ่งเป็นคนขี้อ่อน จะ เปรียบเทียบตนเองกับแมว และเรียกขานตนเองว่า น้องแมว หรือแมวน้อย ยกตัวอย่าง “เรียกแทนตนเองว่าน้องแมว เพราะ ผู้ชายชอบแมวและตัวเอง ขี้อ่อน” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 98: 20 เมษายน 2564) หรือเปรียบเทียบ ตนเองกับสุนัข และเรียกขานตนเองว่า “หมา เพราะ หมาขี้อ่อนเราก็ขี้อ่อน รักเขาคนเดียวด้วย” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 33: 15 เมษายน 2564)

นิสัยแบบต่อมา เมื่อต้องการเปรียบเทียบตนเองซึ่งเป็นคนขี้อึดขี้เล่น และขี้เล่น จะเปรียบเทียบตนเองกับสุนัข และเรียกขานตนเองว่า หมาน้อย หรือไอโบ้ซึ่งเป็นชื่อสุนัข ยกตัวอย่าง “ไอโบ้(ชื่อหมาที่บ้าน) เพราะว่าขี้อึดขี้เล่น และขี้เล่น” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 64: 15 เมษายน 2564) หรือเปรียบเทียบ ตนเองกับแมว และเรียกตนเองว่า แมวส้ม ดังว่า “เรียกแทนตนเองว่าแมวส้ม เพราะ น่ารัก ขี้เล่น สวยกว่าตัวอื่น ...” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 10: 15 เมษายน 2564)

นิสัยแบบสุดท้าย เมื่อต้องการเปรียบเทียบตนเองซึ่งเป็นคนเชื้อง่าหรือเป็นคนทีนิยมใช้ชีวิตเรียบ ๆ ง่าย ๆ ค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป (สโลว์ไลฟ์) จะเปรียบเทียบและเรียกขานตนเองว่า สลอต (สลอท) ดังว่า “เพราะเป็น คนสโลว์ไลฟ์ ทำอะไรช้า ๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 38: 15 เมษายน 2564)

1.1.2 ผู้เรียกขานตนเอง คือ มนุษย์บางกลุ่ม เป็นการเปรียบเทียบ ผู้ที่เรียกขานตนเองกับมนุษย์บางกลุ่มซึ่งมีไซคนทีมีวัยและสถานะเดียวกันกับ ผู้พูด การเปรียบเทียบนี้เป็นการจัดวางผู้เรียกขานตนเองเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ และจัดวางมนุษย์บางกลุ่มเหล่านั้นเป็นแบบเปรียบเทียบ มโนทัศน์นี้มีการ เปรียบเทียบตนเองกับมนุษย์อยู่ 1 กลุ่มซึ่งมีจุดร่วมเดียวกันคือด้าน บุคลิกลักษณะในแง่ลักษณะนิสัย ดังนี้

1.1.2.1 ผู้เรียกขานตนเอง คือ เด็ก

การเปรียบเทียบตนเองกับเด็ก ด้วยมีความสอดคล้องในด้านต่าง ๆ คือ การเป็นผู้ที่ต้องการความรัก การเอาใจใส่ และการทะนุถนอม จึงเรียก ขานตนเองประหนึ่งเป็นเด็กเล็กกว่า Baby หรือ Little baby ยกตัวอย่าง “เรียกตนเองว่า Little baby เพราะเราอายุน้อยกว่าเขา ก็อยากทำตัว เป็นตัวเล็กตัวน้อย” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 94: 19 เมษายน 2564) หรือการเป็นผู้ที่มีนิสัยซุ่มซำมเหมือนเด็กเล็กที่ไม่ระมัดระวัง จึงเรียกตนเองว่า เด็กเตอ “เพราะแฟนชอบหาว่าเป็นคนซุ่มซำม ทำ[อะไร]ไรเตอ ๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 82: 16 เมษายน 2564)

1.2 มโนทัศน์จากความเปรียบเทียบที่ใช้เรียกขานคนรักในกลุ่มคนไทย วัยผู้ใหญ่

คำเรียกขานคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่พบจำนวน 30 คำที่แตกต่างกัน จำแนกได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ดังนี้ กลุ่มแรก คือ คำเรียกขานคนรักที่อยู่ในแวดวงของมนุษย์ มี 12 คำ ได้แก่ คนดำ พี่ชาย เบ้ คุณครู ลุงนิกกล้ำม คุณชาย ป่า เสี่ย อาเจ้ ซ้อ คุณนายสายเสมอ [เบ]บี้ กลุ่มต่อมา คือ คำเรียกขานคนรักที่อยู่ในแวดวงของสัตว์ มี 10 คำ ได้แก่ ลิง ปังคุง แมวน้อนแมว หมาหมาน้อย หมูอ้วน พ่อหมี หมิวัวน หมีน้อย กลุ่มที่ 3 คือ คำเรียกขานคนรักที่อยู่ในแวดวงของตัวละครในจินตนาการ มี 6 คำ ได้แก่ เป๊าะยี้ม โงกุน แบทแมน โดเรมอน ฮีโร่ ซูเปอร์ฮีโร่ กลุ่มที่ 3 คือ คำเรียกขานคนรักที่อยู่ในแวดวงของอวัยวะ มี 1 คำ คือ Dickhead และกลุ่มสุดท้าย คือ คำเรียกขานคนรักที่อยู่ในแวดวงของสิ่งของ มี 1 คำ คือ ตัวเสนาไฟฟ้า

เมื่อศึกษาคำเรียกขานคนรักข้างต้นตามทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ ทำให้พบมโนทัศน์ต่าง ๆ จากถ้อยคำอุปลักษณ์จำนวน 30 คำ เรียงลำดับมโนทัศน์ที่พบจำนวน 5 มโนทัศน์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ คนรัก คือ มนุษย์บางกลุ่ม, คนรัก คือ สัตว์, คนรัก คือ ตัวละครในจินตนาการ, คนรัก คือ อวัยวะเพศ, และคนรัก คือ สิ่งของ มีรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 คนรัก คือ มนุษย์บางกลุ่ม การเปรียบเทียบคนรักกับมนุษย์บางกลุ่มที่แตกต่างไปตนเอง เป็นการจัดวางคนรักเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ และจัดวางมนุษย์บางกลุ่มเป็นแบบเปรียบเทียบ มโนทัศน์นี้มีความสอดคล้องกันในด้านรูปร่างลักษณะและบุคลิกลักษณะดังนี้

ด้านแรก เป็นจุดร่วมด้านรูปร่างลักษณะซึ่งประกอบด้วยจุดร่วมย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านสีผิว วัย และพละกำลัง ดังนี้

เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีผิวกายคล้ำ จึงเปรียบเทียบกับคนผิวสี และเรียกคนรักว่า คนดำ “เพราะ[คนรักมี] ลักษณะสีผิวออกทางคล้ำ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 12: 15 เมษายน 2564)

เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งมีอายุมากกว่า จึงเปรียบเทียบกับญาติผู้ใหญ่ และเรียกคนรักว่า ลุง “เพราะเขาแก่กว่าทั้งอายุ ความคิดทุกอย่าง หัวล้านด้วยเลยแบบว่า เหมาะกับเรียกลุงสุดๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 93: 19 เมษายน 2564)

และเมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งมีพลังกำลังมาก จึงเปรียบเทียบกับผู้ที่ออกกำลังหนัก และเรียกคนรักว่า นักกล้าม “เพราะว่า แพนดูแข็งแรง ชอบช่วยเราหัวของหนัก ๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 100: 23 เมษายน 2564)

นิสัยแบบที่หนึ่ง เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีนิสัยชอบดูแลหรือช่วยเหลือ จะเปรียบเทียบกับสมาชิกในครอบครัว และเรียกคนรักว่าพี่ชาย ดังว่า “เรียกคนรักว่าพี่ชาย เพราะเค้าช่วยเหลือเราทุกเรื่อง เราไม่มีพี่ชายด้วย” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 14: 15 เมษายน 2564)

เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีนิสัยชอบปฏิบัติตามคำสั่ง จะเปรียบเทียบกับคนรับใช้ และเรียกคนรักว่า เบ้ “เพราะแพนเป็นคนค่อนข้างตามใจ และมักทำตามที่เราบอกเสมอ เป็นคนเฮฮาเลยอยากเรียกให้ตลก ๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 44: 15 เมษายน 2564)

นิสัยแบบที่สอง เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีนิสัยชอบซื้อของให้ จะเปรียบเทียบกับคนที่มีฐานะ จึงเรียกคนรักว่า ป้า เสีย อ่าเจ้ หรือ ซ้อ ยกตัวอย่าง “[เรียกคนรักว่า]เสีย ...เพราะเค้าซื้อของให้เรา”

(ผู้บอกภาษาลำดับที่ 36: 15 เมษายน 2564) และ “เรียกคนรักว่าซ้อ เพราะ ดูรวยขอบแป้” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 2: 15 เมษายน 2564)

นิสัยแบบที่สาม เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีนิสัยเจ้าระเบียบ จะเปรียบเทียบกับครูอาจารย์ จึงเรียกคนรักว่า คุณครู “เพราะ มีระเบียบ และเนี้ยบ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 63: 15 เมษายน 2564)

นิสัยแบบที่สุดท้าย เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่ชอบวางมาด เรื่องมาก หรือเอาแต่ใจตนเอง จะเปรียบเทียบกับบุคคลสูงศักดิ์ จึงเรียกคนรักว่า คุณชาย “เพราะเขาชอบทำตัวเป็นผู้ใหญ่ วางมาด บางครั้งก็ดูเรื่องเยาะ โดยเฉพาะเรื่องของกิน” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 31: 15 เมษายน 2564) หรือเรียกว่าคุณนายสายเสมอ “เพราะแฟนมาซัดตลอดของการนัด แต่พอเราทำบ้างแฟนบ่น เคयरอแฟนนานสุด 6 ชั่วโมง 55555” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 55: 15 เมษายน 2564)

1.2.2 คนรัก คือ สัตว์ การเปรียบเทียบคนรักกับสัตว์ เป็นการจัดวางคนรักเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ และจัดวางสัตว์เป็นแบบเปรียบ มโนทัศน์นี้มีความสอดคล้องกันในด้านรูปร่างลักษณะและบุคลิกลักษณะดังนี้

ด้านแรก เป็นจุดร่วมด้านรูปร่างลักษณะซึ่งประกอบด้วยจุดร่วมย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะของใบหน้า กล่าวคือ

เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่มีใบหน้าน่ารัก จะเปรียบเทียบกับแมว และเรียกคนรักว่า น้อนแมว “เพราะเราคิดว่าแมวเป็นสัตว์หน้าตา น่ารัก” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 66: 15 เมษายน 2564) หรือเมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่มีใบหน้าคล้ายกับวานร จะเปรียบเทียบกับลิง และเรียกคนรักว่า ลิง หรือ ปังคุง “เพราะแฟนหน้าเหลี่ยมเหมือนลิง” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 72: 15 เมษายน 2564)

เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่มีรูปร่างอ้วน ตัวโต ตัวใหญ่ จะเรียกคนรักว่า พ่อหมี หมีน้อย หรือหมีอ้วน และหมู ยกตัวอย่าง “เรียกคนรักว่าไอ้หมี เพราะตัวใหญ่ อวบ ๆ” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 54: 15 เมษายน 2564) หรือ พ่อหมี เพราะ เค้าหุ่นหมีและอวบอ้วนมาก (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 10: 15 เมษายน 2564)

ด้านต่อมา เป็นจุดร่วมด้านบุคลิกลักษณะซึ่งปรากฏเพียง 1 ด้าน คือ ด้านลักษณะนิสัย แม้จะพบเพียงด้านเดียว แต่มีนิสัยที่แตกต่างกันหลายลักษณะดังนี้

นิสัยแบบที่ 1 เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีนิสัยน่ารัก จะเปรียบเทียบกับแมว และสุกร และเรียกคนรักว่า น้อนแมว และเจ้าหมูตอน ยกตัวอย่าง “เรียกคนรักว่า หมู เพราะ อ้วนและกินเก่ง ขวนกันกินตลอด” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 79: 16 เมษายน 2564)

นิสัยแบบที่ 2 เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นคนที่มีความอ่อนโยน จะเปรียบเทียบกับหมี และเรียกคนรักว่า หมีน้อย “เพราะ หมีมีความอ่อนโยน” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 29: 15 เมษายน 2564)

1.2.3 คนรัก คือ ตัวละครในจินตนาการ การเปรียบเทียบคนรักกับตัวละครในจินตนาการ เป็นการจัดวางคนรักเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบและจัดวางตัวละครในจินตนาการเป็นแบบเปรียบเทียบที่คนนั้นมีความสอดคล้องกันในด้านรูปร่างลักษณะและบุคลิกลักษณะดังนี้

ด้านแรก เป็นจุดร่วมด้านรูปร่างลักษณะซึ่งประกอบด้วยจุดร่วมย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะของใบหน้า และทรงผม กล่าวคือ เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งมีใบหน้าอวบอิม จะเปรียบเทียบกับตัวละครลุง (อาแปะ) ในตำนานของชาวจีน ซึ่งปรากฏใบหน้าของตัวละครลุงคนนั้นบน

หน้ากากที่แสดงใบหน้ายิ้มแย้มซึ่งจะมีคนสวมหน้ากากดังกล่าวเดินแห่ นำหน้าขบวนเซดสิงโตในเทศกาลตรุษจีน ด้วยเหตุนี้จึงเรียกคนรักว่า เป๊ะยิ้ม “เพราะแฟนอวบอ้วนหน้าจิ้ม” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 26: 15 เมษายน 2564)

และเมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักซึ่งผมฟู จะเปรียบเทียบกับตัวละครในการ์ตูนเรื่องดราก้อนบอล และเรียกคนรักว่า โงกุน “เพราะผมฟู” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 77: 15 เมษายน 2564)

ด้านต่อมา เป็นจุดรวมด้านบุคลิกลักษณะซึ่งปรากฏเพียง 1 ด้าน คือ ด้านลักษณะนิสัย แม้จะพบเพียงด้านเดียว แต่มีนิสัยที่แตกต่างกันหลายลักษณะ ดังนี้

นิสัยด้านที่ 1 เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่มักคอยช่วยเหลือหรือปกป้องดูแล จะเปรียบเทียบกับตัวละครวีรบุรุษ และเรียกคนรักว่า ฮีโร่ หรือ แบทแมน ยกตัวอย่าง “เรียกคนรักว่าแบทแมน เพราะ คอยปกป้องช่วยเหลือเรา” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 45: 15 เมษายน 2564)

นิสัยด้านที่ 2 เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่มักตามใจ จะเปรียบเทียบกับตัวละครหุ่นยนต์ที่มาจากโลกอนาคตซึ่งมีกระเป๋าวีเศษที่สามารถเนรมิตสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องการได้ จึงเรียกคนรักว่า โดเรมอน “เพราะ อยากได้อะไรก็หามาให้เลย” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 60: 15 เมษายน 2564)

1.2.4 คนรัก คือ อวัยวะเพศ การเปรียบเทียบคนรักกับอวัยวะเพศเป็นการจัดวางคนรักเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ และจัดวางอวัยวะเพศเป็นแบบเปรียบ มโนทัศน์นี้มีความสอดคล้องกันในด้านความสามารถทางเซาว์นปัญญา เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่ไม่เฉลียวฉลาด มักคิดไม่ได้ และมักทำเรื่องที่ไม่ควรทำ จะเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย และเรียกคนรักว่า

dickhead “เพราะแฟนชอบทำเรื่องที่ไม่น่าจะทำ คือเหมือนคิดไม่ได้” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 91: 17 เมษายน 2564)

1.2.5 คนรัก คือ สิ่งของ การเปรียบเทียบคนรักกับสิ่งของ เป็นการจัดวางคนรักเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ และจัดวางสิ่งของเป็นแบบเปรียบเทียบ โน้ตทัศน์นี้มีความสอดคล้องกันในด้านรูปร่างลักษณะในแง่ของส่วนสูง กล่าวคือ เมื่อต้องการเปรียบเทียบคนรักที่ตัวสูง จะเรียกคนรักว่า ตัวเสาไฟฟ้า “เพราะพี่เขาสูง 190 [ซม.]” (ผู้บอกภาษาลำดับที่ 46: 15 เมษายน 2564) โดยคำว่า ตัว ในที่นี้แผลงมาจากคำว่า เจ้า เป็นคำที่ใช้เรียกขานเพื่อแสดงความรู้สึกรักใคร่ผู้ที่ถูกเรียกขาน

สรุปผลและอภิปรายการศึกษา

จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลชาวไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจำนวน 100 คน เกี่ยวกับคำที่ใช้เรียกขานตนเองและคนรักทำให้พบคำเรียกขานตนเองที่สื่อมโนทัศน์ในเชิงเปรียบเทียบจำนวน 17 คำที่แตกต่างกัน และพบคำเรียกขานคนรักที่สื่อมโนทัศน์ในเชิงเปรียบเทียบพบจำนวน 30 คำที่ไม่ซ้ำกัน เมื่อนำถ้อยคำดังกล่าวมาศึกษาตามกรอบแนวคิดอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์กับกรอบการจำแนกประเภทของการนำสัตว์มาใช้เรียกคน ทำให้พบผลลัพธ์จากการวิจัยดังต่อไปนี้

คำเรียกขานตนเองของผู้ให้ข้อมูลชาวไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นสื่อมโนทัศน์หลักจำนวน 4 มโนทัศน์ เรียงลำดับจากมโนทัศน์ที่พบมากที่สุดไปหามโนทัศน์ที่พบน้อยได้ดังนี้ มโนทัศน์แรก คือ ผู้เรียกขานตนเอง คือ สัตว์พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์จำนวน 15 คำ มีการเปรียบเทียบผู้เรียกขานตนเองกับสัตว์หลายชนิด ได้แก่ กุ้ง เบ็ด หนู แมว สุนัข สุกร และหมี รวมถึงสลอธ การเปรียบเทียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านแรก คือ รูปร่างลักษณะ แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียกขานตนเองกับสัตว์ในแง่หน้าตา และขนาดลำตัว ด้านต่อมา คือ นิสัยการกิน แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียกขานตนเองกับสัตว์ ในแง่การรับประทานอาหาร จุดที่สาม คือ ความสามารถทางเขาวนปัญญา แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียกขานตนเองกับสัตว์ ในแง่ความไม่โดดเด่นทางด้านความสามารถ และด้านสุดท้าย คือ บุคลิกลักษณะ แสดงถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างผู้เรียกขานตนเองกับสัตว์ในแง่นิสัยที่มีอยู่หลากหลาย ได้แก่ การเป็นคนขี้อ้อน ซื่อสัตย์ หรือเซื่องช้า

มโนทัศน์ต่อมา คือ ผู้เรียกขานตนเอง คือ มนุษย์บางกลุ่มพบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์จำนวน 2 คำ มีการเปรียบเทียบผู้เรียกขานตนเองซึ่งเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นกับเด็กและบุคคลที่มีสถานะเป็นมารดา สิ่งที่ถูกเปรียบกับแบบเปรียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันในด้านบุคลิกลักษณะ ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียกขานตนเองกับมนุษย์บางกลุ่มในแง่นิสัยซึ่งมีอยู่หลากหลาย ได้แก่ ความต้องการการดูแลเอาใจใส่จากคนรัก และการมีนิสัยชื่นชอบการดูแลเอาใจใส่คนรัก

ตาราง 1 มโนทัศน์จากคำเรียกขานตนเองของคนไทยวัยผู้ใหญ่

มโนทัศน์	การเชื่อมโยงมโนทัศน์ในด้านต่าง ๆ (จำนวนถ้อยคำอุปลักษณะ)			
	รูปร่าง ลักษณะ	นิสัย การกิน	ความสามารถ ทางเชาวน์ปัญญา	บุคลิก ลักษณะ
1.) ผู้เรียกขานตนเอง คือ สัตว์	✓ (6)	✓ (2)	✓ (1)	✓ (6)
2.) ผู้เรียกขานตนเอง คือ มนุษย์บางกลุ่ม	-	-	-	✓ (2)
รวม	6	2	1	8

จากผลวิเคราะห์ในตารางข้างต้นพบว่าผู้เรียกขานตนเองได้นำตนเองไปเปรียบกับสัตว์มากที่สุด เนื่องจากผู้บอกภาษาได้นำลักษณะของสัตว์ เช่น ด้านรูปร่าง ลักษณะนิสัย ความคล้ายคลึงของใบหน้าในลักษณะด้านบวก มาใช้เปรียบเทียบกับตนเอง โดยพบว่าหมี เป็นสัตว์ที่นำมาใช้ในเพศชายมากที่สุดและแมวถูกนำมาใช้ในเพศหญิงมากที่สุด เนื่องจากผู้บอกภาษาได้ประเมินค่าลักษณะว่ารูปร่าง ลักษณะขนและขนาดตัวของสัตว์ 2 ชนิดนี้ให้ความรู้สึก น่ารัก น่าเอ็นดูซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Halupka –Rešetar and Radic ที่กล่าวถึงการใช้ความหมายแสดงความรักโดยนำคุณสมบัติของสัตว์มาเปรียบเทียบกับคุณลักษณะกับมนุษย์ส่วนมโนทัศน์ผู้เรียกขานตนเองคือ ผี ที่พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะจำนวน 1 คำ ผู้วิจัยคิดว่าที่พบในจำนวนน้อยเนื่องมาจาก รูปร่างลักษณะของสิ่งที่นำมาเปรียบเป็นสิ่งที่น่ากลัว ไม่ได้สร้างความรู้สึกน่ารัก น่าเอ็นดู จึงปรากฏเป็นจำนวนมโนทัศน์ที่พบน้อยที่สุด

ส่วนในคำเรียกขานคนรักของผู้ให้ข้อมูลชาวไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น สื่อนวัตกรรมหลักจำนวน 5 นวัตกรรม เรียงลำดับจากนวัตกรรมที่พบมากที่สุดไปหานวัตกรรมที่พบน้อยได้ดังนี้ นวัตกรรมแรก คือ คนรัก คือ มนุษย์บางกลุ่ม] พบการใช้ถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 12 คำ มีการเปรียบเทียบคนรักซึ่งเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นกับเด็ก สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ญาติผู้ใหญ่ เศรษฐี ชนชั้นสูง คนรับใช้ คนเชื้อชาติอื่น และบุคคลบางอาชีพ สิ่งที่ถูกเปรียบกับแบบเปรียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันใน 2 ด้าน คือ ด้านรูปร่างลักษณะในแง่สีผิว วัย และผละกำลัง และอีกด้านหนึ่งคือด้านบุคลิกลักษณะในแง่นิสัยซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย ได้แก่ การเป็นคนชอบอดอ้อน ชอบดูแลช่วยเหลือ ชอบปฏิบัติตามคำสั่ง ชอบเอาอกเอาใจ เจ้าระเบียบ เอาแต่ใจตนเอง

นวัตกรรมต่อมา คือ คนรัก คือ สัตว์ พบการใช้ถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 10 คำ มีการเปรียบเทียบคนรักกับ ลิง แมว สุนัข สุกร และหมี สิ่งที่ถูกเปรียบกับแบบเปรียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันใน 2 ด้าน คือ ด้านรูปร่างลักษณะในแง่ของใบหน้า และขนาดลำตัว และอีกด้านหนึ่งคือด้านบุคลิกลักษณะในแง่นิสัยซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย ได้แก่ การเป็นคนชอบอดอ้อน มีบุคลิกน่ารัก มีความอ่อนโยน หรือซุกซน

นวัตกรรมที่ 3 คือ คนรัก คือ ตัวละครในจินตนาการ พบการใช้ถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 6 คำ มีการเปรียบเทียบคนรักกับตัวละครในตำนานของจีน ตัวละครในการ์ตูนญี่ปุ่น ตัวละครในการ์ตูนตะวันตก สิ่งที่ถูกเปรียบกับแบบเปรียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันใน 2 ด้าน คือ ด้านรูปร่างลักษณะในแง่ที่เกี่ยวข้องกับใบหน้า ทรงผม และอีกด้านหนึ่งคือด้านบุคลิกลักษณะใน

แง่ลักษณะนิสัยซึ่งมีหลากหลาย ได้แก่ การมีบุคลิกน่ารักไร้เดียงสา มักคอยดูแลปกป้องและช่วยเหลือ มักตามใจ หรือมีจิตใจงดงาม

มโนทัศน์ที่ 4 คือ คนรัก คือ อวัยวะเพศ พบการใช้ถ้อยคำอุป
ลักษณะจำนวน 1 คำ มีการเปรียบเทียบคนรักกับส่วนหนึ่งของอวัยวะเพศ สิ่ง
ที่ถูกเปรียบกับแบบเปรียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันในด้านความสามารถ
ทางเชาวน์ปัญญาในแง่ความไม่ฉลาด มโนทัศน์นี้พบจำนวน 1 ครั้ง
เนื่องมาจากเป็นคำที่ไม่สุภาพและเป็นการเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศที่ไม่ได้
นำมาเปรียบในลักษณะทางด้านบวกจึงไม่นิยมนำมาเรียกขานคนรัก

มโนทัศน์สุดท้าย คือ คนรัก คือ สิ่งของ พบการใช้ถ้อยคำอุป
ลักษณะจำนวน 1 คำ มีการเปรียบเทียบคนรักกับเสาไฟฟ้า สิ่งที่ถูกเปรียบกับแบบ
เปรียบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกันในด้านรูปร่างลักษณะในแง่ความสูง

ตาราง 2 มโนทัศน์จากคำเรียกขานตนเองของคนไทยวัยผู้ใหญ่

มโนทัศน์	การเชื่อมโยงมโนทัศน์ในด้านต่าง ๆ (จำนวนถ้อยคำอุปลักษณะ)			
	รูปร่าง ลักษณะ	นิสัย การกิน	ความสามารถ ทางเชาวน์ปัญญา	บุคลิก ลักษณะ
1.) คนรัก คือ มนุษย์ บางกลุ่ม	✓(3)	-	-	✓(9)
2.) คนรัก คือ สัตว์	✓(6)	-	-	✓(4)
3.) คนรัก คือ ตัว ละครในจินตนาการ	✓(2)	-	-	✓(4)
4.) คนรัก คือ อวัยวะ เพศ	-	-	✓(1)	-
5.) คนรัก คือ สิ่งของ	✓(1)	-	-	-
รวม	12	-	1	17

เมื่อพิจารณามโนทัศน์หลักที่ปรากฏในคำเรียกขานตนเองและคนรักของคนไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะพบว่า คนกลุ่มนี้มักเลือกเปรียบเทียบตนเองและคนรักกับมนุษย์บางกลุ่มและสัตว์เป็นหลัก และเลือกเชื่อมโยงสิ่งที่ถูกเปรียบซึ่งก็คือตนเองและคนรัก กับแบบเปรียบเทียบที่เป็นมนุษย์บางกลุ่มและสัตว์ ในแง่ของบุคลิกลักษณะและรูปร่างลักษณะเป็นหลัก เพราะคนไทยวัยผู้ใหญ่ย่อมรู้จักนิสัยและรูปร่างลักษณะทั้งของตนเองและคนรักเป็นอย่างดีด้วยเป็นคู่รักที่รู้จักและคบหากันมาในระยะเวลาหนึ่ง ส่วนในการใช้คำเรียกขานตนเองและคำเรียกขานคนรักพบว่าคำเรียกขานตนเองและคำเรียกขาน

คนรักกับเพศของผู้บอกภาษาพบว่าเพศหญิงมีการใช้ความเปรียบในคำอ้างถึงตนเองและคำเรียกคนรักมากกว่าเพศชายและกลุ่มLGBTQAI+ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัลวิไล จรุงญโรจน์(2557) ที่กล่าวว่า เพศหญิงมีความละเอียดอ่อนทางภาษาในด้านความสัมพันธ์และความรู้สึก จึงมีการใช้คำเรียกขานตนเองและคำเรียกขานคนรักมากกว่าเพศชายและกลุ่ม LGBTQ+ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยทางภูมิสำเนาามีผลเพียงเล็กน้อยในการเลือกนำภาษาท้องถิ่นมาใช้เป็นความเปรียบเพื่อใช้เป็นคำเรียกขานตนเองและคำเรียกขานคนรัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของยูทากะ โทมิโอเกะ (2552) ได้ศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกันพบว่าคนไทยอีสานที่อายุน้อยเลือกที่จะใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าภาษาถิ่นอีสาน

รายการอ้างอิง

- เกษร เกษมสุข และอุษณีย์ บุญบรรจบ. (2562). “การส่งเสริมพัฒนาการวัยผู้ใหญ่ตอนต้น: บทบาทของพยาบาล.” *วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ*, 64(3), 101-107.
- กัลยา ดิงศรัทีย, ม.ร.ว. และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2531). *การใช้คำเรียกขานในภาษาไทย สมัยกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่งานวิจัย, ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัลวิไล จรุงญโรจน์. (2557). *ภาษาในบริบทสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ซิวดี ศรีลัมพ์. (2548). “อุปถัมภ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน”. *วารสารศิลปศาสตร์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 5(1), 1-16.
- เมธินี อังศุวัฒนากุล. (2559). *คำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุทธากะ โทมิโอกะ. (2552). *ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- วิรัช สารวิทย์. (2559). *คำเรียกขานในภาษาไทยตามปัจจัยอายุ เพศ และความสัมพันธ์ของผู้พูด*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 17(1), 169-179.

ศุภชัย ติงวิชัย. (2556). ศึกษาการนำสัตว์มาใช้เป็นคำเรียกคนในภาษาไทย: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 35(2), 55-75.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2541). ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Black, M. (1979). *More about Metaphor*. In A. Ortony (Ed.) *Metaphor & Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.

Fiinegan, Edward. (1997). *Language-Its Structure and Use*. Austin: Harcourt Barace & Co.,

Saralamba, C. (2021). "A Comparison of Humans are animals conceptual metaphor between English and thai". *Journal of Language and Linguistics*. Thammasat University. 39(1), 128-150.

ผู้เขียน

ชนม์ธีรา กาสศิริ

นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

chonteera.k@ku.th